

Mark Drakeford AM/AC
Ysgrifennydd y Cabinet dros Gyllid a Llywodraeth Leol
Cabinet Secretary for Finance and Local Government

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Eich cyf/Your ref
Ein cyf/Our ref

Huw Irranca-Davies AC
Cadeirydd
Y Pwyllgor Materion Cyfansoddiadol a Deddfwriaethol
Cynulliad Cenedlaethol Cymru
Caerdydd
CF99 1NA

27 Mawrth 2017

Annwyl Huw,

Yn fy sesiwn rhoi tystiolaeth i'r Pwyllgor Materion Cyfansoddiadol a Deddfwriaethol ar 6 Mawrth, addewais ysgrifennu at y Pwyllgor i roi eglurhad pellach am fanylion penodol, ac i roi gwybod iddo am fy mhenderfyniad ar ôl imi ystyried yr ymatebion i'r ymgynghoriad a gynhaliwyd yn 2016 ar ddefnyddio gweithwyr asiantaethau yn lle gweithwyr sy'n gweithredu'n ddiwydiannol.

Gofynnodd y Pwyllgor beth fyddai'r goblygiadau cyfansoddiadol a chyfreithiol pe bai Llywodraeth y DU yn gweithredu i wrthdroi effaith y Bil.

Yn gyfansoddiadol, Senedd y DU yw'r awdurdod cyfreithiol uchaf o hyd ac, fel arfer, ni ellir herio Deddfau Seneddol yn y Llys. Pe bai Senedd y DU yn pleidleisio o blaid pasio deddfwriaeth, ni fyddai modd troi at y Llysoedd dim ond oherwydd bod ewyllys y Cynulliad Cenedlaethol wedi'i anwybyddu. Ni fyddai hynny, wrth reswm, yn golygu mewn unrhyw ffordd na fyddem yn mynd ati, ar sail egwyddor, i wrthwynebu ymgais gan Lywodraeth y DU i weithredu'n groes i ewyllys clir y Cynulliad Cenedlaethol fel Deddfwrfa sydd wedi cael mandad democrataidd gan bobl Cymru.

Gofynnodd y Pwyllgor pam nad yw'r Bil yn darparu ar gyfer defnyddio gweithdrefn ar gyfer y gorchymyn yn adran 2. Fel arfer, nid ydym yn cynnwys gweithdrefnau ar gyfer gorchymynion cychwyn wrth ddrafftio Biliau, oherwydd unig ddiben gorchymynion o'r fath yw cychwyn cyfraith y mae'r Cynulliad eisoes wedi craffu'n fanwl arni. Yn yr un modd ag yn achos y Bil hwn, mae darpariaethau arbed a darpariaethau trosiannol yn cael eu cynnwys mewn gorchymynion cychwyn yn aml er mwyn inni fedru sicrhau proses bontio esmwyth wrth newid y gyfraith, a sicrhau hefyd fod y newid hwnnw'n achosi cyn lleied o drafferth ag y bo modd. Ar hyn o bryd, nid wyf yn rhagweld y bydd angen darpariaethau trosiannol. Fodd bynnag, mae angen y pŵer hwnnw arnom o hyd er mwyn inni fedru rheoli unrhyw faterion annisgwyl

Bae Caerdydd • Cardiff Bay
Caerdydd • Cardiff
CF99 1NA

Canolfan Cyswllt Cyntaf / First Point of Contact Centre:
0300 0604400

Gohebiaeth.Mark.Drakeford@llyw.cymru
Correspondence.Mark.Drakeford@gov.wales

Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth a dderbynnir yn Gymraeg yn Gymraeg ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

We welcome receiving correspondence in Welsh. Any correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and corresponding in Welsh will not lead to a delay in responding.

a allai godi, yn benodol, yn sgil gweithredu'r Trade Union Act 2016. Os bydd unrhyw ddarpariaethau trosiannol, ni fyddant yn rhai arwyddocaol.

Gan droi at y pwynt a godwyd mewn perthynas â'r Confensiwn Ewropeaidd ar Hawliau Dynol, nid yn unig y mae'r Bil yn gydnaws â'r Confensiwn Ewropeaidd ar Hawliau Dynol, mae hefyd, yn fy marn i, yn diogelu hawliau gweithwyr, sy'n cael eu tanseilio gan y cyfyngiadau llym yn y Trade Union Act.

Pan gafodd y Trade Union Act ei chyflwyno yn Senedd y DU, cyhoeddodd Llywodraeth y DU femorandwm am yr effaith ar hawliau o dan y Confensiwn hwnnw. Roedd y memorandwm hwnnw'n cydnabod bod Erthyglau 11 a 14 yn berthnasol yn achos y darpariaethau sy'n ymdrin â throthwy o 40% o'r bleidlais ac amser cyfleuster. Mae Erthygl 11 o'r Confensiwn yn diogelu'r hawl i ymgynnull ac i gymdeithasu ac yn cynnwys hawl i ymuno ag undeb llafur er mwyn diogelu buddiannau gweithwyr. Mae'r hawl yn Erthygl 14, sy'n un y mae'n rhaid iddi fod yn ddibynnol ar hawl arall yn y Confensiwn, yn ymdrin â hawl unigolion i beidio â bod yn destun gwahaniaethu. Daeth y memorandwm i'r casgliad bod modd cyfiawnhau ymyrryd â'r hawliau hynny oherwydd mai diben y Ddeddf oedd sicrhau bod gwasanaethau cyhoeddus yn dal i gael eu darparu.

Ym marn Llywodraeth Cymru, mae'n gwbl glir nad yw gweithredu yn y ffordd wrthwynebol sy'n rhan annatod o'r Ddeddf yn diogelu gwasanaethau cyhoeddus. Mae cyfyngiadau'n gwbl ddiangen ac felly, ni ellir eu cyfiawnhau. Gellir cyferbynnu'r ffordd wrthwynebol hon o weithio â gweithredu ar sail partneriaethau cymdeithasol. Mae honno'n ffordd brofedig ac effeithiol o ddarparu gwasanaethau cyhoeddus ac mae hefyd yn hyrwyddo'r hawliau yn y Confensiwn. Mae'r model o weithredu ar sail partneriaethau cymdeithasol yn dibynnu ar sefyllfa lle mae gweithwyr yn gallu diogelu eu hawliau drwy gymryd rhan ddilyffethair mewn gweithredu diwydiannol. Mae'r model hwnnw hefyd yn cydnabod y cyfraniad gwerthfawr sy'n cael ei wneud gan undebau wrth iddynt gynrychioli gweithwyr yn y gweithle.

Byddaf yn cynnwys nodyn yn y Memorandwm Esboniadol i gadarnhau nad yw'r Bil yn cael effaith andwyol ar yr Hawliau yn y Confensiwn.

Yn olaf, mewn perthynas â gweithwyr asiantaethau, fel y gŵyr y Pwyllgor, cynhaliodd Llywodraeth y DU ymgynghoriad yn 2015 ar gynnig i ddirymu Rheoliad 7 o Reoliadau Cynnal Asiantaethau Cyflogaeth a Busnesau Cyflogaeth 2003. Mae Rheoliad 7 yn gwahardd busnesau cyflogaeth rhag darparu gweithwyr dros dro i gymryd lle gweithwyr sy'n gweithredu'n ddiwydiannol. Er nad yw Llywodraeth y DU wedi gweithredu eto yn dilyn yr ymgynghoriad, pe bai yn dirymu'r rheoliad, byddai hynny'n gymwys i weithredu diwydiannol gan weithwyr ym mhob sector, gan gynnwys gweithwyr a gyflogir yn y sector cyhoeddus yng Nghymru.

Ym mis Medi 2016, cyhoeddais ymgynghoriad er mwyn gofyn a ddylai'r sefyllfa gyfreithiol barhau fel y mae yng Nghymru – h.y. cadw'r sefyllfa lle nad yw awdurdodau Cymreig datganoledig yn gallu defnyddio gweithwyr dros dro yn lle staff sy'n gweithredu'n ddiwydiannol. Byddem yn cyflawni hynny drwy wahardd yr awdurdodau eu hunain rhag defnyddio gweithwyr asiantaethau, gan gyflwyno rheoliad â'r un effaith â Rheoliad 7, sy'n gymwys i fusnesau cyflogaeth.

Ar ôl yr ymgynghoriad, rwyf wedi penderfynu cyflwyno gwelliant gan y Llywodraeth yng Nghyfnod 2 i gadw'r sefyllfa fel y mae, lle mae awdurdodau cyhoeddus Cymru yn cael eu gwahardd rhag defnyddio gweithwyr asiantaethau yn lle gweithwyr sy'n gweithredu'n ddiwydiannol. Pe bai Llywodraeth y DU yn penderfynu dirymu Rheoliad 7, byddai effaith gwneud hynny yn gymwys i bob cyflogwr arall yng Nghymru.

Rwyf wedi gofyn i swyddogion sicrhau, pan fydd y Memorandwm Esboniadol yn cael ei ddiwygio yn y dyfodol, ei fod yn rhestru'r holl awdurdodau cyhoeddus Cymreig sydd i'w gweld yn Neddf Cymru 2017.

Yn gwyr

A handwritten signature in black ink that reads "Mark Drakeford". The signature is written in a cursive, slightly slanted style.

Mark Drakeford AC/ AM

Ysgrifennydd y Cabinet dros Gyllid a Llywodraeth Leol
Cabinet Secretary for Finance and Local Government